

FYLKESMANNEN I HEDMARK

Oppvekst- og utdanningsavdelingen

Saksbehandler, innvalgstelefon
Annebjørg Soleim 62551139

Vår dato
02.05.2012
Arkivnr.
610

Vår referanse
2012/1438 (bes oppgitt ved svar)
Deres referanse

Kunnskapsdepartementet

Høring NOU 2012: 1 Til barnas beste - Ny lovgivning for barnehagene

---
Vi viser til brev av 6. februar d.å.

Fylkesmannen har med stor interesse merket seg utvalgets forslag til ny barnehagelov. Barnehagelovutvalget har i sin utredning belyst de store utfordringer som barnehagesektoren står overfor. Utvalget har foretatt en bred og grundig gjennomgang og vurdering av hva som bør forbedres og styrkes med bakgrunn i dagens barnehagelov, og kommet med nødvendige presiseringer og endringer i forslaget til en ny barnehagelov. Formålet med den nye loven er å sikre at regjeringens politikk blir gjennomført på barnehageområdet slik at man oppnår et likeverdig tjenestetilbud med høy kvalitet i alle barnehager - samtidig som det lokale handlingsrommet og effektiv ressursbruk ivaretas. Utgangspunktet for utvalget har vært å legge barnas barnehagehverdag som premiss for arbeidet og å fremme kvalitet i barnehagene.

Fylkesmannens oppgaver på barnehageområdet - gitt i embetsoppdrag fra fagdepartementet og direktorat - berører direkte og indirekte alle sider ved det kommunale og statlige styringsverket i barnehagesektoren. I denne høringsuttalelsen har vi valgt å gi uttrykk for synspunkter som vi mener er særlig viktig for å kunne ha en forsvarlig styring av en velfungerende barnehagesektor.

Kapittel II. Barns rettigheter

Det bærende grunnprinsippet i den nye barnehageloven er at det skal legges vekt på barnas beste. Utvalget foreslår at det lovfestes en individuell rett til et godt fysisk og psykososialt miljø. Videre foreslås det at foreldre, foreldreråd og samarbeidsutvalg skal gis partsrettigheter som innebærer en rett til å få forelagt informasjon av betydning for barnas miljø, rett til å be om tiltak samt klagerett. Foreldre, foreldreråd og SU gis klagerett på enkeltvedtak knyttet til det psykososiale miljøet. Økte rettigheter og muligheter for klageadgang forutsetter en forsvarlig saksbehandling på barnehagenivå og i kommunens administrasjon.

Barnehageloven, slik den er formulert blant annet med de nye lovparagrafene § 8 om Rett til godt fysisk og psykososialt barnehagemiljø, § 9 om Det fysiske miljøet og § 10 om Det psykososiale miljøet har fått en større faglig tyngde og presisering enn den forståelsen en har fra dagens lovverk. Dette bidrar etter Fylkesmannens vurdering til å løfte barnets

perspektiv og barnehagesektoren kvaliteter frem i den viktige samfunnsdebatten om barnehagen som et velferdsgode til barna og barnefamiliene.

Fylkesmannen støtter utvalgets standpunkter om barns rettigheter i ny barnehagelov.

Kapittel IV. Barnehageeiers ansvar og oppgaver

Til § 16 andre avsnitt.

Den foreslåtte bestemmelsen understreker barnehageeiers ansvar for at barnehagen drives i samsvar med gjeldende lovverk til enhver tid. Denne bestemmelsen er med på å sikre at barnehageeier har gode kunnskaper om lovkrav og forskrifter som regulerer virksomheten. Barnehageeier har allerede i dag etter forskrift om miljørettet helsevern i barnehager og skoler et ansvar for at det etableres et internkontrollsystem i barnehagen.

Fylkesmannen støtter kravet om at det gis en hjemmel i barnehageloven for at hver barnehageeier skal ha et forsvarlig system for vurdering av om kravene i barnehageloven med forskrifter blir oppfylt og for å følge opp resultatene fra disse vurderingen.

Kap V. Lokal barnehagemyndighets ansvar og oppgaver

Til § 17 andre avsnitt.

Bestemmelsen klargjør at kommunen må ha tilgang til barnehagefaglig kompetanse over barnehagenivå, jf forslaget om forsvarlig system for barnehagemyndigheten og kravene i kommuneloven. Fylkesmannen har nær kjennskap til de utfordringer som kommunene har hatt og fortsatt har på barnehageområdet. Kommunens faglige kompetanse og kapasitet over barnehagenivå varierer fra kommune til kommune. De fleste kommuner sliter med å opprettholde tilstrekkelig faglige ressurser til å ivareta den barnehagefaglige kompetansen (barnefaglig, juridisk og økonomisk kompetanse) over barnehagenivå. Kommunens oppgaver med å utøve rollen som barnehagemyndighet forutsetter at kommunen har tilgang på bred tverrfaglig kompetanse på oppvekstområdet.

Fylkesmannen støtter derfor utvalgets forslag om at kommunen skal sørge for å ha tilgang til barnehagefaglig kompetanse over barnehagenivå.

Til § 26 andre avsnitt.

Den foreslåtte bestemmelsen er særdeles viktige for at kommunen skal kunne utøve sin rolle som barnehagemyndighet. Med forankring på systemnivå, vil skille mellom oppgavene som barnehagemyndighet og barnehageeier bli tydeligere. Dette er viktig for å støtte opp under det likeverdige forholdet kommunen forutsettes å ha overfor de private barnehagene og som eier av egne barnehager. Et etablert forsvarlig system vil innebære at myndighetsutøver har en forutsigbar og faglig forsvarlig standard som gjelder alle barnehagene innenfor kommunens grenser.

Fylkesmannen støtter kravet om at kommunen skal ha et forsvarlig system for kommunen som barnehagemyndighet, og at dette hjemles i barnehageloven.

Til § 27.

Tilsynsarbeidet må styrkes og videreutvikles i lovverket gjennom organisatoriske og tilsynsfaglige grep.

Fylkesmannen støtter flertallsvurderingen om at det er viktig at kommunens rolle som lokal barnehagemyndighet og tilsynsmyndighet opprettholdes.

Kapittel VI. Fylkesmannens ansvar og oppgaver

Til § 29 andre avsnitt.

Det er verdt å merke seg at forventningene til tilsynsoppgavene har vært i utvikling og økt i omfang etter barnehageloven fra 2005. Barnehagetilsynet både hos Fylkesmannen og i kommunene er viktige virkemidler, og en forutsetning for å sikre kvalitet i barnehage-sektoren. Derfor bør ressursene til tilsyn med barnehagen styrkes med økte økonomiske ressurser til lokal og regional barnehagemyndighet fremfor å etablere en egen selvstendig statlig tilsynsforvaltning som skal dekke hele landet.

Utvalget foreslår at det gis en ny særskilt hjemmel for Fylkesmannen til å kunne føre tilsyn med den enkelte barnehage.

Fylkesmannen støtter ikke dette forslaget, og begrunner dette med at en slik lovhjemmel vil kunne bidra til å svekke og undergrave kommunen som selvstendig tilsynsorgan.

Kapittel VII. Bestemmelser om barnehagens personale, mv.

Til § 32 første avsnitt.

Barnehagenes kvalitet vil i fremtiden være nært knyttet til de ansattes faglige kompetanse og om barnehagen har en riktig bemanning i samsvar med barnegruppens behov. Fastsetting av en bemanningsnorm for barnehagen med detaljerte bestemmelser for gruppestørrelser, barnas alder og oppholdstid er derfor en viktig kvalitetsfaktor.

Fylkesmannen støtter derfor utvalgets flertall i at kravet om pedagogisk bemanning lovfestes slik det er definert i andre og tredje avsnitt.

Til § 33

Barnegruppens størrelse har stor betydning særlig for de minste barna i barnehagen. Utvalget har presisert at det skal legges avgjørende vekt på hensynet til barns beste. Kunnskap om små barns tilhørighet og tilknytning til barnehagemiljøet er grundig omtalt i utredningens avsnitt 5.3 og 5.4.

Fylkesmannen støtter derfor utvalget i at det gis forskrifter om maksimale gruppestørrelser i barnehagen.

Til § 34

Det er positivt at det i lovteksten står at barnehagen skal ha et forsvarlig areal inne og ute.

Fylkesmannen foreslår at det i lovteksten i tillegg blir gitt en hjemmel for å gi forskrift om barnehagens arealnormer med minst like stort areal som i dagens veiledende norm.

Kapittel IX Spesialpedagogisk hjelp, tilrettelegging for barn med nedsatt funksjonsevne og tegnspråkopplæring.

Til § 40

Fylkesmannen har i sin kommentar til § 32 støttet at det lovfestes et krav om pedagogisk bemanning i barnehagen. Dette er ikke minst viktig for å støtte opp under lovforslagets § 3 om barnehagen innhold som pedagogisk virksomhet sett i forhold til at retten om spesialpedagogisk hjelp foreslås overført fra opplæringslovens (§ 5-7) til barnehageloven. Både formålsparagrafen, innholdsparagrafen og rammeplan for barnehagen skal ta hensyn til barnas og det enkelte barns alder, funksjonsnivå, kulturelle bakgrunn og barns særskilte behov.

Ved tildeling av ressurser til spesialpedagogisk hjelp til det enkelte barn - bør det i tillegg til barnets spesielle behov - legges vekt på barnets omgivelser i barnehagemiljøet - med en vurdering av om barnehagen har de nødvendige ressursene og kompetansen innenfor det ordinære barnehagetilbudet. Riktig bemanning og god faglig kompetanse er en vesentlig forutsetning for at barnehagen kan drive en god allmenpedagogisk virksomhet til det beste for alle barna i barnegruppen. Videre forutsettes at dette sees i sammenheng med omfanget av antall timer som øremerkes til spesialpedagogiske tiltak i hvert tilfelle.

Fylkesmannen støtter forlaget om at retten til spesialpedagogisk hjelp overføres til barnehageloven.

Til § 41

I forbindelse med kommunens oppgaver som tilrettelegger er det etter Fylkesmannens vurdering også viktig at kommunen får ansvar for at det utarbeides rutiner for samarbeid og kunnskapsutveksling mellom barnehage, barnevern, helsestasjon, pedagogisk-psykologisk tjeneste og andre aktuelle instanser for å bidra til barnehagens forebyggende og helsefremmende funksjon og at dette kommer frem i lovteksten under kommunens ansvar.

Fylkesmannen foreslår at dette presiseres nærmere i lovteksten.

Oppsummering

Etter Fylkesmannens vurdering har utvalget levert en meget grundig og faglig god utredning. Med en gjennomgang av gjeldende rett og kvalitetsperspektiver på hele barnehagesektoren vil derfor utredningen - på et selvstendig grunnlag - få stor betydning som en del av forarbeidene til en ny fremtidsrettet barnehagelov.

Med hilsen

Anne Cathrine Holth e.f
utdanningsdirektør

Annebjørg Soleim
seniorrådgiver

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og sendes ut uten signatur.

